

Lillia Kravchenko, Applicant for Higher Education

*ESI «Karazin Banking Institute»
of V.N. Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, Ukraine*

**Olha Abramova, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor**

*ESI «Karazin Banking Institute»
of V.N. Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, Ukraine*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-447-4-12>

**RESPONSIBILITY FOR VIOLATION
OF TAX REPORT SUBMISSION DEADLINES:
LEGAL ASPECTS**

**ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ
СТРОКІВ ПОДАННЯ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ:
ЮРИДИЧНІ АСПЕКТИ**

В умовах сучасного розвитку держави, податкове законодавство відіграє ключову роль у забезпеченні стабільного функціонування економічної системи. Однією з важливих складових цього процесу є своєчасне подання податкової звітності, що дозволяє забезпечити прозорість та ефективність адміністрування податків. Водночас, порушення строків подання такої звітності становить значну проблему, яка негативно впливає на бюджетну дисципліну та економічну стабільність держави.

Метою цієї роботи є аналіз юридичних аспектів відповідальності за порушення строків подання податкової звітності, зокрема визначення видів відповідальності, правових наслідків таких порушень, а також розгляд існуючих нормативно-правових актів, що регламентують цю сферу.

Порушення податкового закону саме по собі не веде до юридичної відповідальності. Щоб притягнути особу до відповідальності за порушення податкового законодавства, необхідно виконати наступні умови:

- 1) існує норма, яка регулює податкові відносини;
- 2) вчинено дію або бездіяльність, що порушує цю норму;

3) існує норма, яка передбачає юридичну відповідальність за таке порушення;

4) відповідний орган має повноваження притягнути порушника до відповідальності [2].

Таким чином, для застосування юридичної відповідальності повинні бути виконані всі чотири умови [2].

Тепер розглянемо, що за законом України у період воєнного стану передбачено за порушення строку подання податкової звітності. Згідно з п. 296.2 Ст. 296 Податкового кодексу України [3] платники єдиного податку I-II груп подають податкову декларацію раз на рік. У цій декларації відображаються обсяг отриманого доходу, щомісячні авансові внески, а також інформація про нарахований, обчислений і сплачений єдиний внесок. Платники єдиного податку III групи, відповідно до п. 296.3 Ст. 296 ПКУ, подають декларацію щоквартально [1]. Ст. 120 ПКУ передбачає відповідальність за несвоєчасне подання податкової звітності або невиконання вимог щодо внесення змін до неї [1].

П. 69 Підрозділу 10 Розділу XX «Перехідні положення» ПКУ встановлює тимчасові особливості справляння податків на період воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022. Платники податків, які можуть виконувати свої обов'язки, звільняються від відповідальності за несвоєчасне подання звітності за певні періоди, за умови, що звітність подається до 20 липня 2022 р. [1]. Можливість або неможливість виконання податкових обов'язків підтверджується документами, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 29.07.2022 р. № 225 [1]. Таким чином, підприємці – платники єдиного податку I-III груп, які могли, але не подали (або подали несвоєчасно) декларацію, несуть відповідальність відповідно до Ст. 120 ПКУ, навіть у період дії воєнного стану [1].

Відповідно до Ст. 120 Податкового кодексу України за неподання або несвоєчасне подання податкових декларацій: за неподання або несвоєчасне подання податкової декларації – штраф складає 340 грн. за кожен випадок; якщо порушення повторюється протягом року – штраф 1020 грн. за кожен випадок [3]. Якщо до звітів не включено всю необхідну інформацію:

– за кожен незадекларовану контрольовану операцію штраф становить 1% від суми операцій, але не більше 300 прожиткових мінімумів (ПМ);

– якщо інформація про доходи учасника міжнародної групи не була включена у звіт, штраф складе 1% від суми доходу, але не більше 1000 ПМ;

– якщо не подати уточнюючий звіт про контрольовані операції через 30 днів після штрафу, нараховується штраф 1 прожитковий мінімум за кожен день, але не більше 300 ПМ [3].

Якщо у звітах надано недостовірну інформацію, тоді за недостовірну інформацію про участь у міжнародній групі компаній штраф становитиме 50 ПМ; за недостовірну інформацію у звіті по країнах міжнародної групи компаній штраф складе 200 ПМ [3].

Якщо звіти або документацію подано несвоєчасно, то:

1) за кожен день затримки зі звітом про контрольовані операції штраф становитиме 1 ПМ, але не більше 300 ПМ;

2) за кожен день затримки у декларуванні контрольованих операцій штраф складе 1 ПМ, але не більше 300 ПМ;

3) за кожен день затримки з документацією з трансфертного ціноутворення штраф становитиме 2 ПМ, але не більше 200 ПМ;

4) за кожен день затримки з глобальною документацією з трансфертного ціноутворення штраф становить 3 ПМ, але не більше 300 ПМ;

5) за кожен день затримки зі звітом по країнах міжнародної групи компаній штраф становить 10 ПМ, але не більше 1000 ПМ;

б) за кожен день затримки з повідомленням про участь у міжнародній групі компаній штраф становить 1 ПМ, але не більше 100 ПМ [3].

Отже, аналізуючи юридичні аспекти відповідальності за порушення строків подання податкової звітності, можна визначити, що для притягнення особи до юридичної відповідальності за такі порушення необхідно виконати чотири умови: наявність відповідної норми, вчинення дії або бездіяльності, передбачення юридичної відповідальності за порушення та наявність повноважень у відповідного органу для притягнення порушника до відповідальності. Законодавство України визначає відповідальність за порушення строків подання податкової звітності незалежно від періоду, у тому числі й під час воєнного стану. Нормативні акти чітко встановлюють штрафи за несвоєчасне подання податкових декларацій та інші порушення, що підтверджуються документами, затвердженими відповідними органами.

Отже, податкова відповідальність за порушення строків подання податкової звітності визначена чітко і підпорядкована

законодавству, що регулює податкові відносини в Україні, і незалежно від обставин, зокрема періоду воєнного стану, надається за їх порушення.

Окремо слід наголосити, що податкова відповідальність у широкому сенсі протягом важких часів є критично важливою для забезпечення стабільності та функціонування держави. Ось кілька ключових аспектів, що підкреслюють важливість податкової відповідальності в такі періоди.

1) фінансування державних витрат: податкова відповідальність громадян та бізнесу забезпечує необхідні кошти для ефективного реагування на кризи та підтримки стабільності;

2) забезпечення соціальних програм: податкова дисципліна дозволяє державі фінансувати пенсії, соціальну допомогу, медичні послуги та інші критично важливі програми, що сприяють соціальній стабільності та зменшенню рівня бідності;

3) підтримка економічної стабільності, забезпечення держави необхідними ресурсами для регулювання економіки та підтримки бізнесу;

4) запобігання фінансовим порушенням у періоди кризи, коли зростає ризик фінансових порушень та ухилення від сплати податків;

5) відновлення та розвиток держави після кризи завдяки регулярним податковим надходженням.

Тож загалом податкова відповідальність у важкі часи є не лише необхідною умовою для виживання та стабільності держави, але й важливим чинником майбутнього відновлення та розвитку. Громадяни та підприємства, що сумлінно сплачують та звітують про податки навіть у складні періоди, роблять значний внесок у забезпечення добробуту та стабільності своєї країни.

Література:

1. Відповідальність у період дії воєнного стану до ФОП – платників єдиного податку першої-третьої груп, які мали можливість подати, але не подали податкову декларацію платника єдиного податку. Кременецька районна державна адміністрація. URL: <https://kremenets.te.gov.ua/presentnr/novini-fiskalnoyi-sluzhbi/vidpovidalnist-u-period-dii-voiennoho-stanu-do-fop-platnykiv-iedynoho-podatku-pershoi-tretoi-hrup-ia-ki-maly-mozhlyvist-podatyu-ale-ne-podalay-podatkovu-deklaratsiiu-platnyka-iedynoho-podatku> (дата звернення: 19.05.2024).

2. Мамалуй О. О. Співвідношення матеріального та процесуального у відносинах із притягнення до юридичної відповідальності порушників податкового законодавства. *Юридичний бюлетень*. 2019. Т. 2. № 11. С. 11–18. DOI: <https://doi.org/10.32850/2414-4207.2019.11-2.01> (дата звернення: 17.05.2024).

3. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI : станом на 01 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 19.05.2024).